Gerardus de Harderwyck: Commentum sex tractatuum Petri Hispani. Add: Tractatus posteriorum Aristotelis. Comm: Gerardus de Harderwyck

[Cologne: Heinrich Quentell], 1488 Seite 316

sī ꝯm naturā rei questite sit indubitabilis ⁊ cer
ta. quia dyalecticus nō mensurat suam verita
tem siue sue inquisitionis fidem. ꝑ essētialem
potentiam rei quesite. sed ꝯm apparentiam et
facultatem respōdentis. ꝓpter qđ dicit ph̄us
octauo topicoꝝ. ꝙ nihil prohibet quedā falsa
esse quibusdam veris ꝓbabiliora. id est verio
ra ꝯm estimatōem dyalectici. Unde propositio
dyalectica non est ea que simpliciter dicit verū
vel falsū. sꝫ ꝯm apparentiam omnium aut plī
um. aut sapientum. ⁊ horum oīm aut pluriuꝫ
aut peritissimorum. ⁊ maxime notorum. ex q̄
plane apparet ꝙ dyalecticus nihil asserit ꝯꝫ ab
solutam rei ⁊ nature potentiam. sicut facit de/
monstrator. sed ꝯm potentiā ⁊ facultatem res/
pondentis. ¶ Tūc ibi.

¶ Mediū āt est qđ hꝫ duo extrema.
Ostendit q̄d sit medium. ⁊ que eius ꝓpa
ratio dicens. ꝙ medium ꝯm ꝓpriam mediȷ ra
tionem ⁊ formam est quod habet duo extre/
ma. sꝑ sibi coordinabilia cui rōi supaddit me
dium ꝓbatiuum. vt ꝓbatiuum est virtutē in
ferendi ꝯclusionē. ¶ Tūc ibi.

¶ Argumētatio est argumenti ꝑ ora
tionem explicatio: i. oratio explicans
argumētum. Differt autem argumen
tū a medio ⁊ argumētatione. qꝛ medi
um dicit̄ eo ꝙ hꝫ duo extrema. Argu
mētū āt addit sup mediū virtutē pro/
bandi conclusionem

¶ Hic notificat quidditatē argumētatōis.
dicēs. ꝙ argumētatio est argumēti ꝑ oratōem
explicatio. i. elocutio vocalis argumēti menta
liter prius facti ex q̇bus sequit̄ differētia ho/
rum trium in textu posita. que est ista, mediuꝫ
dicitur inq̄ꝫtum hꝫ duo extrema. Argumētū
vero supaddit medio virtutem probandi cō
clusionē. Sed argumētatio dicitur total' ora
tio composita ex premissis ⁊ ꝯclusiōe manife/
stās virtutē argumēti ⁊ potestatē mediȷ ꝓba/
ti in quā ⁊ q̄lem p̄t cōclusionem. ¶ Circa pre/
dicta sunt dubia.

Primū dubiuꝫ est.

An argumētum sit in textu bene diffinitū
Et videtur ṗmo ꝙ nō. qꝛ male dicitur rei du/
bie. ꝓbat̄. qꝛ multe sunt conclusiones necessa/
rie de quibus non facit fidem argumētū, igi/
tur non bene diffinitur. Cōfirmatur. qꝛ seque
retur ꝙ hic nō esset argumētum. homo est ani
mal. g̊ homo est corpus. quia illa ꝯclusio nul
li est dubia ¶ Secundo sic. fides est virtus
q̄dam supernaturalis. que a solo deo infundi/
tur. g̊ argumētū dyalecticū nō facit fidem. cō/
seq̄ntia est manifesta. quia fides nō habet me/
ritū vt dicit gregorius. vbi humana ratio p̄/
bet experimentū. ¶ Tercio. si diffinitō eēt bo
na sequeret̄ ꝙ argumētū sophisticū nō esset ar
gumētū. ꝯn̄s est falsū. ꝓbatur tn̄ ꝯn̄a. qꝛ argu
mētum sophisticū nō facit fidem. Etiā hic nō
esset argumētum. homo currit. g̊ baculus stat
in angulo. quia ibi ꝯn̄s nō sequitur ex antece/
dente. Et silr̄ hic nō esset argumētum. Omne ri
sibile est asinus. om̄is homo est risibilis. ego
omnis homo est asinus. quia ibi nō fit fides
rei dubie. eo ꝙ conclusio est falsa ⁊ impossibil'
¶ Quarto. argumētū exercitatiū circa pro
bleuma neutrū. facit vtrāq; ꝑtem ꝯdictionis
ambiguam. g̊ nō facit fidem. Et confirmatur
qꝛ nō videt̄ quomō argumētum facit fidē. an
efficienter. materialiter. formaliter. vel finalit̄.
Confirmatur scđo. qꝛ argumētū demōstratiū
maxime ligat mētem. ⁊ arguit ieuitabiliter. ar
gumētū dyalecticū solū ꝑsuasibiliter. g̊ h̄ max
ime hic diffiniret̄ ¶ Solutio sic. vt patuit in
literali declaratōe.

Ad obiecta in oppo
sitū. ¶ Ad ṗmū est dōm. ꝙ licet aliq̄ cōclusio
sit ꝑ se nota ⁊ neccāria. ita ꝙ nō p̄t a priori noti
ficari ⁊ ꝑ causā. p̄t tamē notificari quo ad nos
a posteriori. vel per effectum. vel per signum. ⁊
hoc sufficit. ¶ Ad confirmationem dicen/
dum. ꝙ licet conclusio ṗus fuit scita. tamē est
ibi argumētum. Quia illud medium est ap/
tum natum probare ⁊ notificare conclusionē.
ita ꝙ si conclusio illa esset alicui dubia. ipa no
tificaretur per illud argumentum. seu ꝑ illud
medium. Uel dicendum. ꝙ hic tantum diffi/
nitur argumentum dyalecticum. ⁊ non argu/
mentum in communi. ¶ Ad secundum di/
cendum. ꝙ fides accipit̄ dupliciter. vno mō ꝓ
habitu quo assentimus his que sunt sup̄ na/
turā ex solo autoritate reuelāt; q̄uo dicit apl's
ad hebreos. xi. fides est sb̄stātia rerū sꝑerādaꝝ
argumētū nō apparētiū. ⁊ sic nō facit aliqđ ar
gumētū fidē. Alio mō accipit̄ fides ꝓ q̄cūq; as
sensu vl' credulitate. ⁊ sic non distinguitur cō/
tra opinionē. ⁊ h̄ mō actus eius est simili mo/
do credere quomō dicit Albert' ꝙ syllogismus
dyalecticus ē q̇ ex ꝓbabilib' facit credē. ⁊ sic ar
gumētū dyalecticū generat fidem de re dubia

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iii-78/0316
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG